



KADERBRIEF 2026

Voorzitter Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten.

F.A.P. van Kessel

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	3
Inleiding	4
Landelijke ontwikkelingen	4
Regionale ontwikkelingen	5
Lokale ontwikkelingen	5
A2-samenwerking	7
Het gesprek aan de voorkant	8
Harmonisatiethema's 2025	9
Strategische thema's GRSA2 voor 2026	10
Financiën	13

Voorwoord

Met deze Kaderbrief 2026 informeert het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 (GRSA2) u over de belangrijkste ontwikkelingen die van invloed zijn op onze bedrijfsvoerings- en uitvoeringsorganisatie. Er wordt met andere woorden een inhoudelijk en financieel perspectief geschetst op basis waarvan wij in het voorjaar 2025 een actuele begroting 2026-2029 gaan opstellen.

In tegenstelling tot vorige Kaderbrieven, die zich voornamelijk kenmerkten door een financiële insteek, is deze Kaderbrief 2026 opgesteld vanuit het gezichtspunt van de actuele gemeentelijke toekomstvisies¹. Daarbij wordt primair ingezoomd op landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen die van belang zijn voor onze drie gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard en de veelal afgeleide gevolgen die dit voor de GRSA2 zal hebben. Daarbij mag zeker niet onvermeld blijven dat op 18 maart 2026 nieuwe raadsverkiezingen zullen plaatsvinden, die mogelijk nog tot accentverschuivingen zullen leiden.

De in deze Kaderbrief benoemde ontwikkelingen zijn overigens niet limitatief; de wereld draait immers gewoon door en ontwikkelingen blijven zich opvolgen.

Leeswijzer

Deze Kaderbrief 2026 schetst na de inleiding achtereenvolgens de ontwikkelingen op rijksniveau, regionaal niveau en gemeentelijk niveau. Vervolgens wordt ingegaan op de gevolgen die dit heeft voor de GRSA2, waarbij ook aandacht is voor een aantal andere ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering, belastingen en W&I. Deze Kaderbrief 2026 wordt afgesloten met een financiële paragraaf.

¹ Kompas voor Cranendonck (vastgesteld oktober 2024), Bestuurlijke visie Heeze-Leende 2030 (vastgesteld februari 2023) en de Herijking Toekomstvisie 2024 Valkenswaard (vastgesteld september 2022)

Inleiding

De wereld om ons heen verandert in rap tempo met als gevolg tal van uitdagingen waar op allerlei niveaus op zal moeten worden gereageerd en geacteerd. Zo belanden gevolgen van geopolitieke ontwikkelingen uiteindelijk ook op de lokale bestuurlijke agenda. Ga maar na hoe oorlogen leiden tot lokale opvang van vluchtelingen of hoe klimaatverandering tot allerlei beleidswijzigingen voor klimaatadaptatie leiden.

Het zijn echter niet enkel geopolitieke ontwikkelingen waarop we ons allen op moeten voorbereiden. Thema's als demografie, bestaanszekerheid, woningbouw, jeugdzorg, participatie en bovenal de aandacht voor brede welvaart vragen eveneens om aandacht.

De GRSA2 ondersteunt de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard hierbij, vanuit de overtuiging dat onze organisatie taken beter en efficiënter kan uitvoeren, hetgeen tot minder kwetsbaarheid leidt. Alles ten dienste van onze 70.000 inwoners.

Landelijke ontwikkelingen

Wat alle geopolitieke en wijzigende maatschappelijke ontwikkelingen betreft is “Den Haag” uiteraard als eerste aan zet waar het gaat om aanpassing van wetgeving en beleid. Zonder hier een waardeoordeel aan te willen koppelen is de feitelijke constatering dat dit momenteel op tal van terreinen moeizaam verloopt en op onderdelen zelfs stagneert. Het zijn vervolgens de gemeenten die hier als eerste overheid de negatieve gevolgen van ervaren.

Naast de beleidsinhoudelijke kant staat ook de financiële relatie tussen “Den Haag” en gemeenten al enkele jaren flink onder druk. De meermaals aangetoonde ontoereikende financiering van de Jeugdzorg, de herverdeling van het gemeentefonds en de aanpassing van de verdeelsystematiek van datzelfde fonds zorgden eerder al voor de nodige hoofdbrekens. En mocht de voorgenomen korting op het fonds met ingang van ravijnjaar 2026 niet alsnog worden teruggedraaid, dan werpt dit een schaduw op de financiële armslag van gemeenten, met verschraving van het voorzieningenniveau tot gevolg.

Op 21 november 2024 heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) met een brede delegatie van het kabinet gesproken over de grote uitdagingen waar Nederland voor staat en waarvoor een goede balans moet zijn tussen ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht. De huidige disbalans schreeuwt om oplossingen en staan de realisatie van de agenda op de 4 hoofdthema's wonen & bereikbaarheid, zorg, bestaanszekerheid en natuur & klimaat duidelijk in de weg. Immers, mooie plannen zijn niets waard als de middelen en uitvoeringskracht ontbreken. Het is dan ook positief dat beide partijen het met elkaar eens zijn dat de balans dient te worden hersteld. In februari 2025 wordt hier verder over gesproken waarna de resultaten moeten landen in de Voorjaarsnota van het Rijk.

Overigens mag niet onvermeld blijven dat gemeenten via de decembercirculaire 2024 een kleine structurele plus kunnen meenemen als gevolg van het feit dat er een correctie heeft plaatsgevonden van een foutief toegepaste CBS-index op het bruto binnenlands product. Per saldo leidt dit tot een toename van de algemene uitkering met 0,1%.

Tegen deze achtergrond blijven onze gemeenten onverminderd inzetten op het behoud en de ontwikkeling van brede welvaart voor huidige en toekomstige generaties. Brede welvaart (en welzijn) is daarbij veel meer dan economische voorspoed. Het gaat om alle aspecten die van invloed zijn op het geluk van onze inwoners; van een gezonde leefomgeving tot een goed voorzieningenniveau tot sociale cohesie en mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling. Dit alles beredeneerd vanuit de balans tussen de drie P's: People, Planet en Profit.

Regionale ontwikkelingen

De A2-gemeenten maken onderdeel uit van de Brainportregio; dé technologieregio van Nederland. De ontwikkeling van de Brainport economie en met name de wereldwijde groei van de chipindustrie en haar toeleveringsbedrijven leidt de komende jaren naar verwachting tot 70.000 extra banen. Om hier in infrastructurele zin in te kunnen voorzien is binnen de regio afgesproken dat er vóór 2040 100.000 woningen worden gebouwd en dat er ruimte komt voor bedrijventerreinen.

Deze regionale Schaalsprong vraagt op haar beurt om aandacht op allerlei andere terreinen als onderwijs, gezondheidszorg, mobiliteit, ruimtelijk beleid en leefbaarheid inclusief cultuur en sport. Uitdagingen waar gemeenten zich zowel afzonderlijk als in de samenwerking met de regio op voorbereiden.

Lokale ontwikkelingen

De volgende matrix geeft een beknopt overzicht van de speerpunten/prioriteiten/richtinggevendende principes die in de toekomstvisies van de gemeenten zijn opgenomen:

Thema	Cranendonck	Heeze-Leende	Valkenswaard
Ontwikkeling kernen	▪ Kiezen voor groei ▪ Behoud en identiteit dorpen ▪ (Betaalbare) woningen waardoor inwoners in hun dorp kunnen blijven wonen	▪ Autonome groei en aantrekken jonge gezinnen ▪ Sterke sociale cohesie en levendige kernen ▪ Voldoende en passende betaalbare woningen	▪ Toekomstbestendige dorpen ▪ Profiel fijne woongemeente voor starters en jonge gezinnen ▪ Bouwen voor de toekomst ▪ Werken aan saamhorigheid
Participatie	▪ Benutten kracht van eigen inwoners ▪ Vitale gemeenschappen	▪ Inwonersparticipatie	▪ Dynamische participatiewijzer ▪ Participatie van kinderen ▪ Inzetten op brede ontmoeting, zelfsturend en zelfoplossend vermogen samenleving
Buitengebied, recreatie en landschap	▪ Behoud mooie landschap; tuin voor inwoners	▪ Transitie buitengebied/ landelijk gebied ▪ Regionale behoefte aan natuur en recreatie ▪ Inzet op natuur gerelateerde recreatie en toerisme	▪ De tuin van Brainport ▪ Hoogwaardige verblijfsrecreatie in het centrum en in het buitengebied ▪ Recreatie in Dommelland ▪ Investeren in breedtesport
Innovatie en samenwerking	▪ Ontwikkel door innovatie en samenwerking, durf te experimenteren	▪ Samen met inwoners plannen maken	▪ Woningen aansluiten op duurzame energiebronnen ▪ Slimme oplossingen klimaatverandering uit de Brainportregio
Mobiliteit	▪ Regionaal mobiliteitsnetwerk	▪ Veranderende mobiliteit: versterken netwerk	▪ Bereikbaarheid en ontsluiting van dorpen

Thema	Cranendonck	Heeze-Leende	Valkenswaard
		▪ Autoluw en verkeersveilig maken van de centra	
Duurzaamheid	▪ Uitvoering geven aan de klimaatvisie	▪ Klimaatverandering en energietransitie: focus op gedragsverandering, besparen en verduurzamen	
Brede welvaart	▪ Aansluiten op brede welvaartsagenda Brainportregio	▪ Aansluiten op brede welvaartsagenda Brainportregio ▪ Toegankelijke zorg ▪ Stimuleren lokale economie	▪ Aansluiten op brede welvaartsagenda Brainportregio ▪ Inzet op gezonde, stimulerende en uitdagende omgeving ▪ Oog voor iedereen
Samenwerking	▪ Samenwerking als zelfstandige gemeente is cruciaal		▪ Onderlinge concurrentie heeft plaats gemaakt voor sterke samenwerking ▪ Spil in grensoverschrijdende samenwerking natuur, toerisme en recreatie

Als afgeleide van al deze gemeentelijke speerpunten is er voor de realisatie een belangrijke rol weggelegd voor de GRSA2. Indien er meer duidelijkheid is over de concrete uitvoeringsagenda's, worden de consequenties voor de bedrijfsvoering meegenomen in het on-going ontwikkelplan van de GRSA2.

Naast tal van going concernzaken en projecten spelen bij gemeenten belangrijke wettelijke als autonome ontwikkelingen die impact hebben, en de komende tijd veel aandacht en op onderdelen ondersteuning vanuit de GRSA2 vragen. Concreet gaat het over onderstaande thema's die momenteel al nader kunnen worden toegelicht.

Versterking participatie op decentraal niveau

Met ingang van 1 januari 2025 is de wet 'Versterking participatie op decentraal niveau' in werking getreden, waarmee wordt beoogd om de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van o.a. hun gemeente te versterken. Daarbij is ook het uitdaagrecht, als specifieke vorm van participatie, wettelijk verankerd. Met het uitdaagrecht kunnen inwoners hun overheid uitdagen om de uitvoering van een taak over te nemen zoals het beheer of onderhoud van een park of buurthuis.

Uiteraard bereiden gemeenten zich voor op het meer betrekken van inwoners bij zaken en het meer gebruik maken van de aanwezige expertise. Op dit moment is nog moeilijk in te schatten wat dit in de beroepspraktijk van de vier organisaties daadwerkelijk gaat betekenen.

Hervormingsagenda Jeugd

Sinds de overheveling van de Jeugdzorg naar gemeenten per 2015, kampen gemeenten met een toename aan zowel de vraagkant als in financieel opzicht. De Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 bevat een groot pakket afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Deze hele operatie vraagt veel inzet van gemeenten.

Tijdens het hiervoor gememoreerde overleg tussen een brede delegatie van het kabinet en de VNG van 21 november jl. is expliciet gesproken over compensatie voor stijgende kosten van de jeugdzorg. Daar is duidelijk geworden dat de 'of-vraag' over structurele oplossingen niet aan de

orde is, doch dat de focus nu ligt op het 'hoe'. De resultaten van de Deskundigencommissie Van Ark worden begin 2025 verwacht en besproken in het Overhedenoverleg van februari 2025, om vervolgens te vertalen in de Voorjaarsnota van het Rijk.

Anticiperen op ravijnjaar 2026

Een substantieel 'Zwaard van Damocles' dat boven gemeenten hangt is de voorgenomen korting op het gemeentefonds van € 3 miljard met ingang van 2026. Tot 21 november jl. leek er weinig beweging in dit dossier, terwijl gemeenten via resoluties dreigden met het teruggeven van taken.

Het huidige kabinet lijkt het met gemeenten eens te zijn dat er op dit moment sprake is van een disbalans tussen taken en middelen. Wat dit concreet gaat betekenen voor het 'ravijnjaar 2026' zal duidelijk moeten worden tijdens het Overhedenoverleg van februari 2025 en de concrete vertaling hiervan in de Voorjaarsnota van het Rijk.

Het is op dit moment dan ook gissen welke voorbereidingen gemeenten in 2025 met hulp van de klantteams zouden moeten treffen. Afhankelijk daarvan zou het zo kunnen zijn dat hier ook voor 2026 nog taken voor de GRSA2 uit voortvloeien.

A2-samenwerking

Wat de samenwerking in A2-verband betreft hebben de gezamenlijke besturen in september 2024 geconcludeerd dat de kwaliteit op onderdelen van de dienstverlening vanuit de GRSA2 als gevolg van diverse oorzaken onder druk is komen te staan. Volgend op de discussie over de samenwerking/toekomst van de GRSA2 zijn door de colleges en het bestuur van de A2 de volgende afspraken vastgesteld:

- a. Handhaving van het huidig takenpakket in volledige omvang.
- b. De directieraad legt een voorstel voor m.b.t de gewenste cultuur en gedrag op zowel bestuurlijk als organisatieniveau. Uitgangspunt is: Zeg wat je doet en doe wat je zegt.
- c. Het strategisch plan en de P&C cyclus zijn de agendapunten voor de directieraad en bestuur. In beginsel zijn er drie bijeenkomsten per jaar.
- d. Voorlopig voor een jaar wordt gewerkt met een 'Verbindingsclubje' met vertegenwoordiging vanuit bestuur, gemeentesecretarissen en controllers samen met de directeur. Functies van dit platform: antenne, sensor en button. Dit is het eerste aanspreekpunt voor de directeur t.b.v. het ontwikkelingsprogramma en bij eventuele storingen of schuring.
- e. In samenhang hiermee kan het bestuur (met lage vergaderfrequentie) dan weer bestaan uit de drie colleges.
- f. De directeur wordt in positie gebracht, heeft voldoende mandaat en is het eerste aanspreekpunt van het bestuur (besproken tijdens bestuursvergadering 22 november 2024).
- g. Er komt een nieuw begrotingsvoorstel met als vertrekpunt het oorspronkelijk ingediende voorstel met investeringen om basis op orde te krijgen na check op actualiteit.
- h. Het opstellen van een ontwikkelplan voor de organisatie via een programmatische, plan- en projectmatige aanpak, waarbij de notitie GRSA2 Ist-Soll-Aanpak, januari 2023, als vertrekpunt kan dienen; Deze route dan vasthouden en borgen. Bevestigd wordt het uitgangspunt harmonisatie: Ja, tenzij.
- i. Werk & Inkomen blijft, zeker vooralsnog, zoals het nu is georganiseerd. Poho met mandaat en adviesrol richting Bestuur. Later wordt nog een keer teruggekomen op essenties van de strategie.

De duidelijkheid die hiermee is ontstaan markeert een belangrijk kantelpunt op basis waarvan de samenwerking binnen de GRSA2 toekomstgericht vanaf dat moment is gestart met doorontwikkelen vanuit de volgende missie-visie-kernwaarden:

Missie

Ondersteunen van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard door:

- Uitvoeren van de in de gemeenschappelijke regeling opgenomen gemeentelijke taken
- Leveren van uitstekende dienstverlening: kwalitatief hoogwaardig, betrouwbaar en in nabijheid van de gemeenten voor de 70.000 inwoners

Visie

- We gaan voor hoogwaardige dienstverlening, nu en in de toekomst!
- We bundelen krachten:
 - Meer gezamenlijke kwaliteit
 - Kwetsbaarheid verminderd
 - Efficiency-voordelen gerealiseerd (harmonisatie)
- We werken op basis van gelijkheid en vertrouwen aan een gezamenlijk doel:
 - We zijn nabij
 - We kennen onze klant
 - We zijn gericht op maximale ondersteuning

Kernwaarden

- Deskundig resultaat
- Samen en sterk staan
- Durven vernieuwen
- Waarderend betrokken

Op basis van de uitgevoerde analyse van de organisatie zullen we de verandering langs vier pijlers vormgeven:

- Formatie
- Bezetting
- Procesinrichting
- Houding en gedrag

Elk onderwerp dat op de (strategische) agenda komt, wordt vanuit dit kader beoordeeld. Dit kan leiden tot incidentele of structurele middelenvragen voor de komende jaren, waarbij een businesscase als onderbouwing dient. Ons doel is om binnen enkele jaren een gezonde organisatie te realiseren, waar het prettig werken is. M.a.w. een bedrijfsvoeringsorganisatie die toegevoegde waarde levert.

Hoe dit kan worden bereikt is de hoofdvraag van het Ontwikkelplan dat in gezamenlijkheid wordt opgesteld.

Het gesprek aan de voorkant

De nieuw ingeslagen weg verlangt dat er bij nieuwe ontwikkelingen allereerst wordt gesproken over een heldere rol-, verantwoordelijkheids- en taakverdeling, waarbij de perspectieven van de GRSA2 en de gemeenten op tafel komen. Het belang hiervan is het creëren van draagvlak, op basis waarvan een gezamenlijke boodschap kan worden uitgedragen naar medewerkers. Daarbij betekent kiezen voor de GRSA2 ook dat we met elkaar bewust zijn dat we niet teveel couleur local-keuzes kunnen maken.

Een eerste gezamenlijke MT-sessie in dit kader vond plaats op 7 november 2024 waarbij in een constructieve sfeer ook al enkele thema's aan de orde zijn gekomen die hierna kort zullen worden toegelicht. Daarbij past de kanttekening dat deze Kaderbrief zich primair richt op 2026, terwijl thema's niet tot dan zouden moeten hoeven wachten. Toch benoemen we ze ook in deze Kaderbrief 2026:

Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking

Het op bestuursniveau afspraken maken op welke terreinen we bestuurlijk willen samenwerken. Wat vraagt de klant en wat kan de A2 bieden? Het is van belang hier gezamenlijk keuzes te maken over zaken als beschikbaarheid/bereikbaarheid en aanwezigheid. Maar ook wat we van elkaar verwachten in ieders rol (ook van managers en adviseurs).

Naast de mogelijkheid om zaken gezamenlijk op te pakken, kan ook worden gekeken of een organisatie ontwikkelt en dat andere organisaties dit overnemen en hier profijt van hebben.

Participatie

De mogelijke rol van bedrijfsvoering bij participatie.

Visie op dienstverlening

Het niveau van samenwerking op het gebied van dienstverlening, inclusief bijpassende rollen en verantwoordelijkheden.

Harmonisatiethema's 2025

Voor de volledigheid wordt hier ook kort stilgestaan bij de vier harmonisatiethema's die de GRSA2 in 2025 oppakt:

1. E-HRM

Onderling vindt afstemming plaats van wat van HR mag worden verwacht. Hierbij wordt vanuit processen bekeken wie welke taak heeft mede in relatie tot integraal management. De praktijk laat immers zien dat er op verschillende wijzen invulling wordt gegeven aan integraal management, waardoor eerst dit uitgeklaard dient te worden.

2. Opleiding en ontwikkeling

Opleiding en ontwikkeling is een van de thema's vanuit arbeidsmarktontwikkeling waarbij er ook een relatie is met onboarding, leren en ontwikkelen.

3. Budgetbeheer

Budgethouders en beheerders beter in staat stellen om budgetverantwoordelijkheid te nemen. De toegevoegde waarde zit in het kunnen werken met actuele budgetten en het op basis daarvan kunnen afgeven van goed onderbouwde prognoses richting management en bestuur, terwijl het ontegenzeggelijk ook leidt tot administratieve lastenverlichting.

4. Slimmer en efficiënter werken ("work smarter, not harder")

Scherp kijken naar mogelijkheden om kosten te delen en efficiënter te werken. Zo weet de GRSA2 niet altijd waarvoor gemeenten inhuren en komt het voor dat bijvoorbeeld overal juristen worden ingehuurd, terwijl het in dienst nemen van extra jurist(en) wel eens tegen aanzienlijk minder kosten zou kunnen gebeuren.

Strategische thema's GRSA2 voor 2026

Nieuwe wetgeving

Er komt veel nieuwe of aangepast wetgeving op ons af. De wetgeving wordt aangepast op de kansen en bedreigingen van de technologische ontwikkelingen. Zo zijn er komende jaren wijzigingen en vernieuwingen onder andere op gebied van veiligheid van (persoon)informatie, digitaal zaken kunnen doen en digitale dienstverlening, het kunnen hergebruiken van data, transparantie in processen, data en informatie.

Wetsvoorstel Participatiewet in balans

Het wetsvoorstel Participatiewet in balans is op 27 juni 2024 aangeboden aan de Tweede Kamer. Het is de eerste stap naar een wet die eenvoudiger is en uitgaat van vertrouwen en de menselijke maat. Het wetsvoorstel is een samenhangend pakket met maatregelen die op relatief korte termijn zijn in te voeren en diverse prangende knelpunten verhelpen of verzachten. In dit wetsvoorstel staan ruim twintig maatregelen om de Participatiewet te verbeteren en de balans tussen rechten en plichten te herstellen. Ook komt er meer ruimte voor maatwerk.

Om te zorgen voor passende ondersteuning en bestaanszekerheid kent het programma Participatiewet in balans de volgende doelen en uitgangspunten:

- De wet biedt een passend perspectief op werk en participatie;
- De rechten en plichten in de wet zijn begrijpelijk en goed na te leven;
- Mensen voelen zich ondersteund door de wet als het gaat om participatie en inkomen;
- De wet biedt een doelmatig vangnet: zeker en voorspelbaar;
- De wet biedt een toereikend inkomen;
- De wet sluit goed aan bij de brede vormgeving van het sociaal domein en het inkomensstelsel.

Dit alles vraagt om een fundamentele herziening van de wet. Bij brief van 16 december 2024 heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer ingelicht over de voortgang van deze majeure operatie.

Dit wetsvoorstel is in voorbereiding, op dit moment is niet duidelijk wanneer & welke wijzigingen ingaan en welke mogelijke fte's dit vraagt. Samen met de drie gemeenten zal de GRSA2 zich de komende tijd hierop voorbereiden.

Inburgering

De inzet (fte's) op inburgering is mede afhankelijk van de inzet van gemeenten rondom de verplichte taakstelling van statushouders. Zodra een statushouder is toegewezen aan de gemeente, start W&I met de begeleiding rondom inburgering. Als gemeenten hun taakstelling behalen betekent dit dat er statushouders gehuisvest worden in de gemeente. Dit betekent ook dat er meer inburgeraars zijn die W&I begeleidt naar scholing & participatie/re-integratie. Indien gemeenten minder statushouders huisvesten dan de taakstelling, betekent dit dat er op een later moment in de toekomst meer statushouders gehuisvest gaan worden en mogelijk piekbelasting bij W&I in de toekomst.

Wat betreft de kosten voor de inburgeringsroutes wordt na afloop van ieder uitvoeringsjaar het budget definitief vastgesteld op basis van het werkelijke aantal inburgeringsplichtigen in iedere gemeente. Er vindt dan een verrekening van het budget plaats. Zo wordt aangesloten bij de werkelijke inburgeringsopgave per gemeente.

1 toegang (loket) bij 3 gemeenten in sociaal domein

Toegang gaat over de manier waarop mensen kunnen aankloppen bij de gemeente met vragen om ondersteuning in het dagelijks functioneren. Gemeenten hebben, ieder op hun eigen manier, hun toegang al grotendeels goed geregeld. Dit sluit echter niet altijd goed aan bij inwoners waarbij sprake is van meervoudige ondersteuningsbehoeften, met een levenslange of levensbrede hulpvraag en/of die in een complexe situatie zitten. Op dit moment is nog onbekend wat de het project toegang mogelijk gaat vragen van W&I.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV)

De WMEBV (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer), die per 1 januari 2026 van kracht wordt, verplicht overheden waaronder gemeenten, om digitaal bestuurlijk verkeer betrouwbaar, veilig en toegankelijk te maken. Gemeenten moeten hiervoor hun systemen, processen en digitale toegankelijkheid aanpassen. Dit brengt uitdagingen mee, zoals investeringen in technologie, samenwerking tussen afdelingen en communicatie met burgers. De wet biedt kansen voor betere dienstverlening, maar vraagt om extra incidentele middelen en personele inzet.

De GRSA2 vervult een dubbele rol bij de uitvoering en implementatie van de WMEBV.

Enerzijds treedt de organisatie op als deelnemer op de gebieden belastingen, Werk & Inkomen en klachtenafhandeling. Anderzijds heeft de organisatie een faciliterende en uitvoerende rol, waarbij zij werkzaamheden uitvoert voor zowel zichzelf als de aangesloten gemeenten.

Inmiddels is in gezamenlijkheid gestart met de volgende acties:

- **Inventarisatie uitvoeren:**
Zorg voor een volledig overzicht van alle producten en diensten binnen de organisatie die door de WMEBV worden geraakt.
- **Middelen organiseren:**
Maak afspraken over hoe de benodigde middelen voor de inventarisatie en implementatie georganiseerd worden, aangezien hiervoor geen budget is gereserveerd.
- **Gezamenlijke aanpak:**
Werk samen met de gemeenten om een gezamenlijke vraag te formuleren die gericht is op uitvoering, implementatie én borging van de acties rondom de WMEBV.
- **Financiering inzichtelijk maken:**
Breng de incidentele kosten in beeld voor de benodigde werkzaamheden, waaronder de inzet van een fulltime projectleider en bijdragen van de afdelingen Communicatie, JUZA en I&A. En breng mogelijke inderdieneffecten op de langere termijn in beeld.
- **Structurele borging:**
Ontwikkel een aanpak om de veranderingen blijvend te integreren in de werkprocessen en de naleving van de WMEBV op lange termijn te waarborgen.

Er wordt geen financiële compensatie van de kosten van de WMEBV aan gemeenten geboden, hetgeen betekent dat dit tot een budgetvraag gaat leiden.

Digitale transitie, datagedreven werken

Dankzij technologische ontwikkelingen, veranderende behoeften en nieuwe uitdagingen verandert de wereld van informatievoorziening voortdurend. We zijn constant met elkaar in verbinding en regelen onze dagelijkse zaken vanaf bijvoorbeeld onze smartphone. Deze verandering heet de “digitale transitie”.

Datagedreven werken is essentieel om inzicht te krijgen. Op basis van data vindt sturing, monitoring, verantwoording en advisering plaats. De komende jaren zullen we datagedreven werken moeten gaan inzetten om de kwaliteit en efficiëntie van onze bedrijfsvoering en dienstverlening te verhogen en opgaven te realiseren. In dat beeld past de ingezette Cloud-transitie, terwijl anderzijds ook mogelijke wetgeving op het terrein van Artificial Intelligence op ons afkomt.

Digitale volwassenheid

Digitalisering raakt de gehele organisatie. Het gebruik van kwalitatieve data, veiligheid/privacy, juist opslaan van informatie en optimaal gebruik van de systemen is belangrijk voor de bedrijfsvoering en dienstverlening. Het juist opslaan van informatie in ons centrale zaak-/archiefsysteem helpt bij het terugvinden en transparantie (Wet Open Overheid). Digitale vaardigheden inclusief digitale veiligheid, datageletterdheid en transparantiebewustzijn, zijn daarmee een cruciale kwaliteit. Door slim en efficiënt mee om te gaan met de beschikbare middelen, wordt het efficiënt werken ondersteund.

Privacy en informatiebeveiliging

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geeft aan hoe wij om moeten gaan met persoonsgegevens, zowel intern als extern. Het vraagt van ons een voortdurende inspanning om aan de gestelde eisen te blijven voldoen, met als doel zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens. We zijn immers verantwoordelijk voor het beschermen van de privacy van onze inwoners.

De baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) geeft met een normenkader de richting van goede informatiebeveiliging aan. Er ligt een roadmap en implementatieplan om dit verder op te pakken, waarbij wij eind 2023 met elkaar de ambitie hebben uitgesproken om de BIO voor alle onderdelen naar niveau 3 door te ontwikkelen. Vanuit het Rijk worden hier geen extra middelen voor toegekend, vanuit de gedachte dat dit tot de reguliere taak van een gemeente behoort.

De kernbegrippen voor een goed informatiebeveiligingsbeleid zijn: beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en controleerbaarheid. In 2025 komt daar de wettelijke verplichting van Network and Information Systems Directive 2 (NIS2) en de implementatie van BIO versie 2 bij. Deze richtlijn stelt strengere beveiligingsnormen en meldingsvereisten voor incidenten.

De verwachting is dat hiervoor extra kosten moeten worden gemaakt, waarvoor de VNG het Rijk heeft opgeroepen om hiervoor voldoende budget beschikbaar te stellen.

Toenemende belang van communicatie

Uit een onderzoek dat in de zomer 2024 onder 135 gemeenten is gehouden, blijkt teams Communicatie bij gemeenten het vertrouwen in de overheid en de verbinding in en met de samenleving als grote uitdagingen voor het vak overheidscommunicatie zien. Ze vragen zich af of en hoe ze iedereen kunnen bereiken. Tegelijkertijd maken ze nog weinig tijd om die verbinding te maken, door bijvoorbeeld de deur uit te gaan om met inwoners te praten, vooraf communicatie-uitingen te testen of onderzoek te doen onder het stille midden.

Ook binnen de vier A2-organisaties wordt het belang van heldere communicatie onderschreven en zien we diensgevolge een grote toename van de ad-hoc vragen naar ondersteuning van communicatie. Het is daarbij belangrijk om de vraag in capacitaire zin hierop te blijven aanpassen.

Human Resource Management

Door de krapte op de arbeidsmarkt en de vergrijzing blijft de vraag naar medewerkers, vooral voor specialistische, strategische en technische functies, hoog. Daarom is het belangrijk om te investeren in het aantrekken van de juiste mensen via employer branding en een goed werving- en selectieproces waarbij we gebruik maken van moderne en creatieve wervingsmethoden.

Het behouden van medewerkers is cruciaal. We investeren in opleidingen, trainingen, interne doorstroming en HR-beleid gericht op vitaliteit, zodat medewerkers zich ondersteund voelen in hun ontwikkeling en inzetbaar blijven, zowel fysiek als mentaal.

Financiën

Het schetsen van een reëel financieel perspectief voor 2026 wordt bemoeilijkt door de aanhoudende onduidelijkheid over de landelijke financiële compensatie van gemeenten. Daarnaast zijn de financiële consequenties van het op te stellen Ontwikkelplan nog niet inzichtelijk. Om die reden is hiervoor een Pro Memorie (PM) post benoemd. Daar waar dit wel mogelijk is, zijn indicatieve bedragen opgenomen.

	2026
1. Begrotingssaldo o.b.v. 1^e begrotingswijziging 2025	25.510.598
2. Wettelijke ontwikkelingen	
▪ Informatiebeveiliging NIS2/BIO2	200.000
▪ Wet elektronisch bestuurlijk verkeer	50.000
3. Autonome ontwikkelingen	
▪ Indexering	1.052.000
4. Nieuw beleid	
▪ Financiële consequenties ontwikkelplan GRSA2	PM
Totaal	26.812.598 + PM

Ad 1. Begrotingssaldo

Dit is het bij het vaststellen van de 1^e begrotingswijziging 2025 opgenomen bedrag voor de GRSA2-begroting 2026.

Ad 2. Wettelijke ontwikkelingen

De wettelijke verplichting van Network and Information Systems Directive 2 (NIS2) en de implementatie van BIO versie 2 leidt ontegenzeggelijk tot extra kosten, waarvan op dit moment nog niet duidelijk is of en in hoeverre gemeenten hiervoor vanuit het Rijk worden gecompenseerd. Als indicatie is een incidenteel bedrag opgenomen van € 200.000.

De wet elektronisch bestuurlijk verkeer gaat in per 1 januari 2026. Vanuit het Rijk wordt er geen compensatie geboden, hetgeen betekent dat hiervoor een budgetvraag wordt voorbereid zodat alle vier de organisaties hierop worden voorbereid. De kosten voor de vier organisaties worden nog in beeld gebracht. Vooralsnog gaan we uit van een incidenteel bedrag van € 50.000.

Ad 3. Autonome ontwikkelingen

Op dit moment is bekend dat we voor 2026 rekening moeten houden met de CAO-ontwikkeling. De CAO-onderhandelingen voor 2025-2026 zijn in november 2024 opgestart. De looptijd is van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. We zullen de onderhandelingen moeten afwachten om te zien of partijen voor het aflopen van de huidige CAO per 1 april 2025 tot een akkoord zullen komen. Vooralsnog houden we voor dit moment indicatief rekening met de loonvoet sector overheid van 4,7%.

In lijn met vorige kaderbrieven is rekening gehouden met de indexering loonvoet sector overheid en prijsindex overheidsconsumptie (IMOC).

Indexering 2025	Kerngetal MEV 2025 (<i>september 2024</i>)
Loonvoet sector overheid	4,7 %
Prijsindex overheidsconsumptie (IMOC)	2,6 %

Dit resulteert in een bedrag van € 1.052.000 voor 2026.

Ad 4. Nieuw beleid

In het kader van het op te stellen Ontwikkelplan, waarin ook de gemeentelijke opgaven een prominente plek krijgen, worden trends en ontwikkelingen in beeld gebracht met mogelijk impact voor de bedrijfsvoering. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet in beeld gebracht, mogelijk dat dit bij het opstellen van de begroting wel het geval is.